

FENT CARRERANY

MARIA DE LA SALUT

Número 195

Any XVI

NOVEMBRE, 2002

BUNYOLADA PER LES VERGES

N'ANTONI
FONT I LES
SEVES
CAMISETES A
LA PLAÇA DE
L'OBRAIDRO

FENT CARRERANY DAVANT LES CASES DES TOSSALS VERDS

Sumari

Editorial i sumari	2
Excursió als Tossals Verds	3
Joana d'Arc, una heroïna francesa	4
El pressupost del Consell de Mallorca	6
L'adopció incessant d'un compromís ..	7
Son Roig obre les seves portes	7
Sa Xerradeta a Ses Tarragonas amb Arnau Galmés, enòleg	8
Sermó de noces a Esperança i Joan Ramon	11
Bullit de Notícies	12
Demografia. Telèfons d'interès	14
El temps.	15
De viatge, amb Viatges Martel	15
Aproximació a la història del convent de les monges franciscanes	16
Camí de Santiago	18
Un altre any ha començat l'esplai	19
La terra i els seus fruits: els empelts ..	20
Carrerany Esportiu: Escacs	22
Volta internacional a Menorca	22
Excursió de Sóller a Muleta	24

FOTOGRAFIES:

Jordi Mestre

Magí Ferriol

Toni Font, Joan Sabater, Catalina Ribas i
Margarida Mas

Amb el suport de:

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

EDITORIAL

Així com les coses de què ens valem i ens servim cada dia tenen una data de caducitat, més enllà de la qual ja podem dir que no ens serveixen, el mateix podríem dir de l'estatut de què disposem per dur endavant el nostre autogovern.

Ara fa vint-i-cinc anys, es va fer a Palma una manifestació que demanava el mateix que es demanava arreu de l'estat: llibertat, amnistia i estatut d'autonomia. A remolc del que es va fer a altres autonomies amb un pes específic més evident i amb una consciència de reclamar un poder polític propi, els nostres dirigents polítics de fa vint-i-cinc anys, (pertanyents a dos partits tan centralistes i espanyolistes com l'extingida UCD i el PSOE) es conformaren amb un estatut de segona divisió, amb unes competències limitades i sense voluntat d'anar més enllà.

Però han passat ja vint-i-cinc anys des de llavors, i el govern central, sigui amb la UCD, sigui amb el PSOE o sigui amb l'actual PP, han fet mans i mànigues per aturar qualsevol iniciativa que implicàs més quota d'autogovern. L'estratègia ha estat sempre la mateixa. Si a Madrid governava el PSOE, i aquí el PP, era aquest qui demanava i l'altra negava. Ara és al revés, el PSOE, també demana aquí i el PP a Madrid, calla.

I nosaltres enmig. Amb unes competències de per riure i amb unes problemàtiques que demanen mà de metge i urgent: una demografia que augmenta per una immigració desmesurada que necessita de polítiques de xoc per evitar discriminacions socials que s'anuncien com a imminents; amb una política territorial greument amenaçada pels poders de sempre; amb una política educativa que necessita molts de recursos per fer front als greus problemes que se li presenten; amb una política cultural que atengui la pèrdua de pes específic de la nostra llengua i posi les bases per assegurar-ne el seu futur com a element de definició de la nostra identitat com a poble...

Tot això és poder polític, poder de decisió, recursos. I amb aquest estatut de segona no és possible. Està més que caducat. Cal anar més enllà.

HAN PARTICIPAT EN AQUEST NÚMERO:

Toni Font, Joan Sabater, Catalina Ribas, Margarida Mas, Miquel Rosselló i Quetglas, Cecili Buele i Ramis, Jaume Santandreu, Bartomeu Pastor Sureda, monitors d'Es Rebrot, Gaspar Mas i Pep Ferriol Torelló

EDITA: Associació Cultural FENT CARRERANY
Sant Miquel, 11 07519- Maria de la Salut

IMPRIMEIX: Gràfiques SIBA
Santa Margalida

Nº DEPÓSIT LEGAL: PM-457/1986

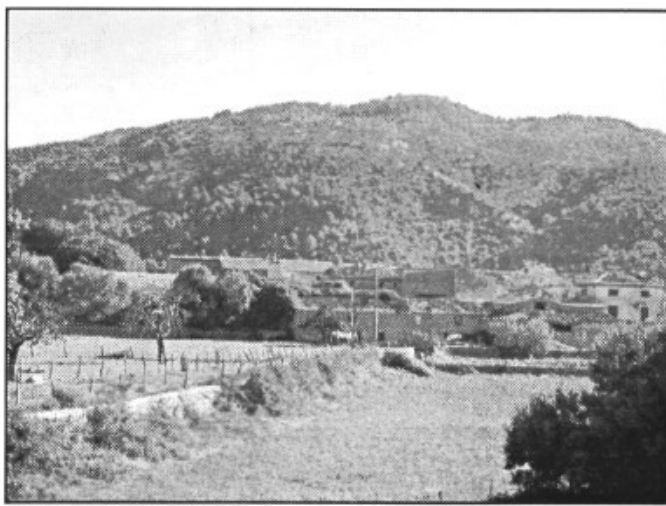
correu electrònic:
fentcarrerany@premsaforana.com

La redacció de Fent Carrerany
no es fa responsable de les
opinions dels qui hi escriuen

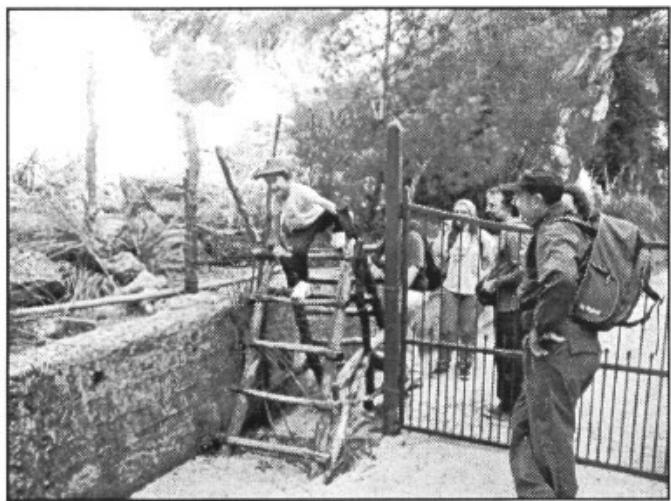
EXCURSIÓ ALS TOSSALS VERDS

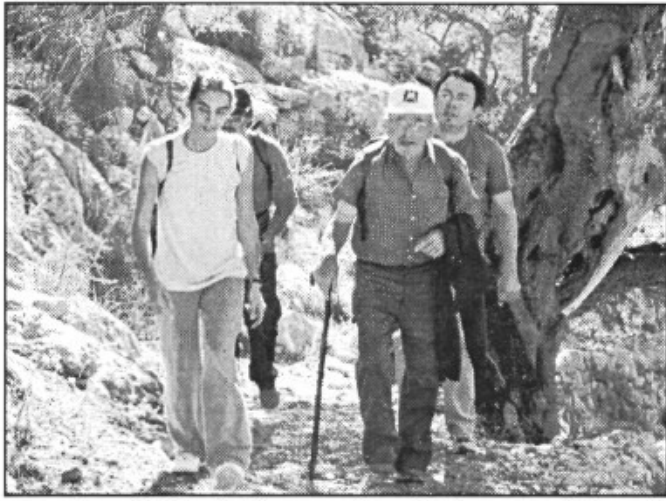
Prop de la norantena fórem els que ens decidírem a pujar a les cases des Tossals Verds, el passat dia 27 d'octubre.

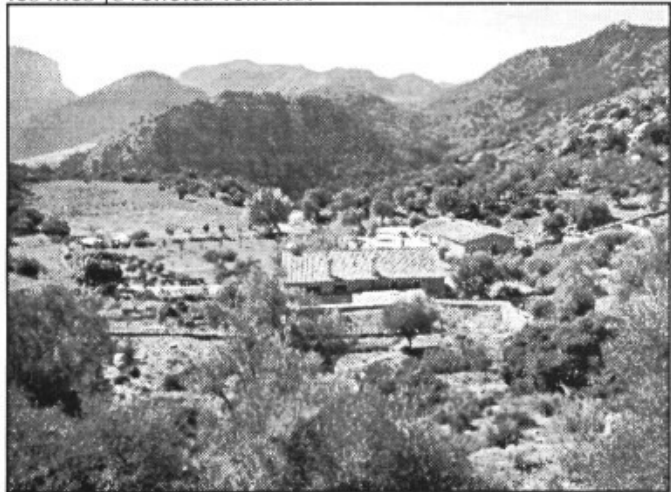
A partir de les cases de Son Ordines s'han de deixar els cotxes i seguir a peu. Com que érem molts, els primers els deixàrem vora les cases de s'Hort Nou.

Unes quantes vegades haguérem de travessar barreres per les escaletes de fusta. Aquí hi teniu una de les més jovenetes fent-ho.

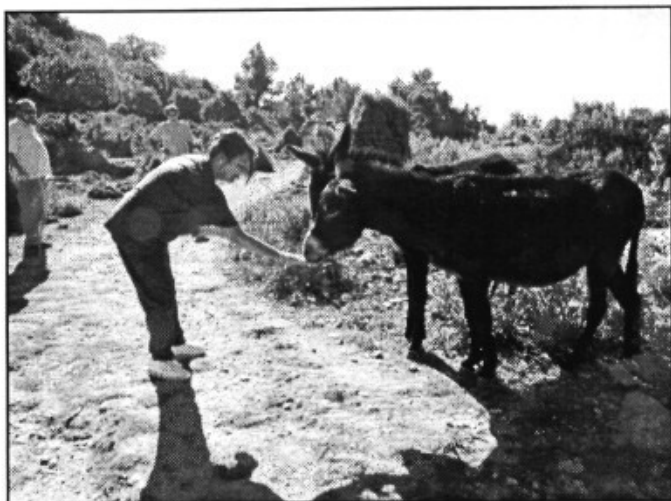
I aquí hi teniu l'amo en Pere de Roqueta, el de més edat.

Una vista general de les cases des Tossals Verds des de darrera, mentre pujam a les cases velles.

Dins la sala de les cases velles des Tossals Verds, gaudint de la fresca i de la tertúlia.

Com a bons excursionistes saludarem els habitants de les muntanyes i els hi demanarem si podíem baixar amb ells. S'hi negaren en rodó!

Menjarem un arròs brut que encara ens llepam els dits de bo que fou!

I mentres n'hi havia que feien la migdiada, altres aprofitaren per jugar una partideta, i jugar-se els beures.

JOANA D'ARC, BIOGRAFIA D'UNA HEROÏNA FRANCESA

Hi ha astres fugaços, dels quals es despren una òrbita lluminosa que cega i desconcerta els espectadors, però que deixen darrera seu, una estel·la de llum intens i durador. Tal va ésser Joana d'Arc. Nascuda el 6 de gener del 1412, filla de Jaume d'Arc i d'Isabel Romeé a la petita aldea de Dornremy a les voreres del Mense, als confins de la Xampanya, i de la Lorraine la petita. Joana es va dedicar a les feines domèstiques fins complir els tretze anys, moment en què va sentir una misteriosa veu incitant-la a anar a França, és a dir cap a l'interior del Regne. De dia en dia les seves visions varen ésser més precises (se li apareixien San Miquel, Santa Catalina i Santa Margalida, i varen fer néixer dins la seva ment una extraordinària missió). Havia d'expulsar els anglesos de terra francesa i restablir la unitat del regne. Una llarga i assoladora guerra havia esclatat entre França i Anglaterra, quan es va extingir la dinastia dels Capets l'any 1328 i la darrera nació s'havia ensenyorint d'extensos territoris francesos. Una reacció favorable la varen iniciar les tropes franceses sota el regnat de Carles V, anys 1364-1380, i aconseguiren reduir a l'enemic a unes quantes places al litoral, però la derrota d'Azincourt, el 1415, soferta davant els terribles arquers

Estàtua eqüestre de Joana d'Arc, a París.

d'Enric V, obligaren Carles VI a firmar la Pau de Troyes per la qual la successió de França passava de fet a la corona anglesa, en perjudici del Delfin, el futur Carles VII, en morir l'any 1422 ambdós sobirans. El nou rei d'Anglaterra, Enric VI, va esser proclamat Rei de França a París, en tant que un escassos lleials reconeixien a Berry, el Delfin de França. Cap a aquest grup que defensava la noble i justa causa de França, va dirigir els seus esforços Joana, la petita donzella de Domremy. Però la seva estranya obsessió guerrera era incompresa pel seu pare, un camperol de ment senzilla i realista, que estava decidit a matar la seva filla abans de permetre-li seguir la seva obsessiva carrera de les armes. Tampoc pareixia disposat a ajudar-la en un principi el seu oncle "Luxart", si bé aquest a la fi va donar el seu vist i plau i la va conduir davant el capità Roberto de Braudricourt, irritat soldat que va aconsellar retornar la jove amb una bona tunda a casa dels seus pares.

Els anglesos, mentre, havien desembarcat a Calais i posaven un dur aïllament a la plaça d'Orient que protegia el país del sud de Loire. Els borgonyesos, aliats seus varen incendiar el poble de Domremy i la família de Joana va haver de refugiar-se a Neufchateau. La joveneta, va tornar a importunar el capità Bradricourt, insistint que ningú podia salvar França si no era ella i aquesta vegada va aconseguir esser atesa. Els seus paisans varen pagar un simple vestit compost per uns pantalons negres, unes botes, i una túnica curta de color gris fosc, proporcionant-li també una espasa i amb companyia de dos soldats i quatre servidors, va sortir Joana per trobar-se amb el Delfin, que es trobava a Chinon (Febrer del 429). L'anunci de la seva arribada va esser rebut amb maliciosa curiositat.

A la Cort del Delfin, aquest va intentar desorientar la jove mesclant-se entre els de palau, dels quals un va fingir esser el monarca, però Joana va descobrir el vertader Rei sense equivocar-se i li va expressar la seva missió que va rebre des del cel, alliberar Orleans i conduir el Delfin a Reims per a la seva consagració. Aquestes profecies i la seva fermesa i seguretat en parlar, varen convèncer molts. Prèvia consulta, Carles va nomenar finalment Joana d'Arc com a cap de guerra. Després de demanar per escrit als anglesos que abandonassin l'assetjament, va partir Joana d'Arc el 28 d'abril del 429, comandant 8000 homes, entonant el Veni Creator, en direcció cap a Orleans. La precedia una bandera en què hi figuraven dos àngels que oferien a Déu una flor de lli. Com va dir un historiador, mai va estar la història tan aprop del miracle. Es va alliberar en efecte Orleans, el 8 de maig següent d'un assetjament que havia durat 90 dies. La jova capitana havia actuat perfectament, tant en l'aspecte de donar moral a la tropa, com en les operacions estratègiques que dirigí personalment amb intel·ligència i valor el dia de l'assalt a la ciutat, sense cuidar-se d'una

ferida que va rebre a l'espatlla durant el combat. Retirat l'exèrcit anglès, Joana es va dirigir a Tours on es trobava el Delfin, el qual la va abraçar entusiasmat, a partir d'aquell èxit inconcebible, es varen aplanar tots els obstacles. Una a una varen anar caient les places de la vorera del Loire i la jove camperola va vèncer, a Patay, a les tropes de Talbot.

Després d'ocupar quasi sense resistència Troyes i Châlons-sud Maine, quedà net el camí de Reims on el 17 de juliol del 1429, el Delfin va rebre la consagració solemne a la Catedral. La donzella d'Orleans va estar al seu costat empunyant la seva senyera, després s'agenollà als peus del sobirà i va dir: "Noble i ígentil senyor: s'ha realitzat la voluntat divina que volia que fóssiu consagrat per demostrar que sou el vertader rei al qual ha de pertànyer el regne". Des d'aquell precís moment l'estrella de Joana es va apagar i la seva missió pareix concloure. Una expedició per alliberar París no tengué resultat i Joana va resultar ferida davant la porta de Saint Denis, a una altra campanya per socórrer a Compiègne, ciutat amenaçada pels anglesos i borgonyesos. La noble donzella cau ferida als peus d'un arquer que la va remetre a Joan de Luxemburg, el qual a la vegada la ven per doblers als anglesos. Comença llavors, per Joana d'Arc, una vertadera passió. Humiliada va esser tancada en el castell de Ronen i sotmesa a un llarg procés, víctima dels secuaços del rey anglès i abandonada pel seu admirat rei i senyor, Carles, que li devia la corona. Hauria de sofrir l'afilada i capciosa dialèctica dels experts teòlegs i doctors de París, i l'insult vil de soldats i guardians. Bisbes i abats, advocats i mestres, s'enginyaven per tal de convèncer en una espècie de tenebrosa simfonia. Per fi, fou condemnada per heretge, idòlatra i apòstata. El 30 de maig del 1431 és conduïda i escoltada per cent-vint anglesos a la plaça vella del mercat de Ronen, on s'aixeca la tènica foguera davant una tribuna presidida pel bisbe de Benauvals, Pierre Canchon, jutge instructor de la causa. Estrenyent entre les seves mans una tosca creu de garrot, Joana d'Arc va sofrir el seu martiri. Va finir a la foguera, elevant la seva mirada al cel.

Després de segles la figura extraordinària de la donzella d'Orleans, segueix inspirant literats i artistes de tots els països, com una llum vivent segueix il·luminant als homes el camí de la serenitat del senzill heroisme i de l'amor.

Més tard, l'església la va nomenar santa pels seu sacrifici, per esser martiritzada en nom del cel. I ve en el santoral con Santa Joana d'Arc.

INCA, 1 de novembre del 2002.

Envii des d'aquestes pàgines un record a tots els sants difunts de Maria de la Salut, u una pregària per tal que descansin en pau al cel.

Miquel Rosselló i Quetglas.

EL CONSELL DE MALLORCA DESTINA EL 30 % DEL SEU PRESSUPOST A LA MILLORA DE LA XARXA VIÀRIA I AL PLA D'OBRES I SERVEIS

El dimecres dia 23 d'octubre foren presentats en roda de premsa l'avantprojecte de pressupostos del Consell de Mallorca. En roda de premsa, el Conseller Executiu d'Hisenda i Pressupostos Miquel Àngel Flaquer i la Directora Insular d'Hisenda i Pressupostos Maria del Mar Gual explicaren als mitjans les xifres d'un avantprojecte que tindrà la seva culminació en l'aprovació per ple del Consell de Mallorca dia 4 de novembre.

El Pressupost 2003 s'ha incrementat un 24%
passant de 131.082 euros a 162.665 euros.

L'increment del pressupost en termes absoluts ha estat de 31.583 euros gràcies fonamentalment a la transferència de carreteres.

Als darrers cinc anys el Pressupost del Consell de Mallorca s'ha incrementat un 77% passant de 91.805 euros al 1999 a 162.665 euros per l'any 2003.

El pressupost per habitant del Consell de Mallorca puja un 24% passant dels 199,19 euros/habitant al 2002 als **232,11 euros/habitant** pel 2003, és a dir, es tenen 32,92 euros més per habitant.

El Consell té clar la seva quota de responsabilitat respecte del finançament dels **Ajuntaments**. És per això que s'incrementen les transferències als Ajuntaments en un 26%, dedicant un 10% dels recursos totals a les Institucions Locals.

Amb el Pressupost 2003 s'han volgut potenciar els **Departaments que tenen una major incidència** dins el dia a dia de la vida dels ciutadans de Mallorca. Respecte de la distribució i pes dels diferents departaments dins el Pressupost de Despeses s'observa que Obres Públiques i Urbanisme (27,85%) i Serveis Socials (19,64%) són els departaments que més recursos gestionaran. - A continuació se situen Cultura (10,37%) i Medi Ambient i Natura (9,70%). El departament d'Obres Públiques i

Urbanisme és el que té un major pes dins el Pressupost 2003 representant un 27,85% del total de despeses.

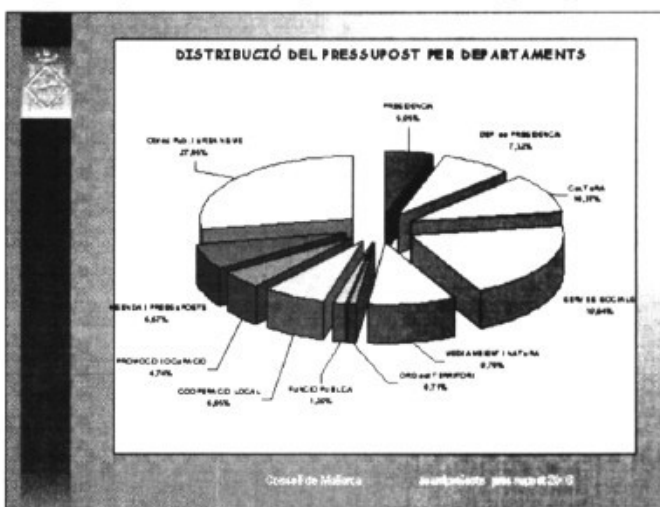
Cal destacar l'important increment del 88% de la partida de **Carreteres** passant de 20.945 euros al 2002 a 39.427 euros al 2003. Les Inversions reals en carreteres que realitzarà aquesta Institució durant el 2003 pugen a 26.045 euros i les Transferències a altres institucions perquè inverteixin en carreteres ascendeixen a 390 euros. Per tant, el total que el Consell de Mallorca destina a inversions en carreteres és de 26.435 euros.

La partida destinada a **Gent Gran** és la més important d'aquest departament amb un import total de 2.706 euros i un increment del 35,90% respecte de 2002.

Les partides d'**Esports** sumen en total un import de 4.648 euros i les més importants són la del Polisportiu Sant Ferran i Esport Escolar.

La major part del pressupost del departament de Cooperació Local es destina al **Pla d'Obres i Serveis** amb un total de 9.512 euros i un increment del 12,29% respecte de l'any anterior.

Vegem aquestes dades representades en alguns gràfics:

CURS D'INICIACIÓ I PERFECCIONAMENT DELS NOSTRES
INSTRUMENTS MÉS TRADICIONALS: XEREMIES, FABIOL I
TAMBORINO.

INICI DEL CURS DIA 06 DE NOVEMBRE A CA SES MONGES.

INICIACIÓ: Dimecres de 19:00 A 20:00 (Subvencionat per DEFESTA)

PERFECCIONAMENT: Dimecres de 20:00 A 21:00
(Preu : 15'00 E cada mes)

Informació: Pere Joan Martorell 600516886

Col·labora: Ajuntament de Maria de la Salut.

L'ADOPCIÓ INCESSANT D'UN COMPROMÍS

Per a alguna gent d'una certa edat, la data del 29 d'octubre del 77, que esdevé una jornada històrica viscuda des de la llunyania i en un ambient força distint, ens continua esperonejant en la lluita política per fer de les nostres illes un país més sobirà.

Tot i els progressos i avanços realitzats a hores d'ara. A pesar del quart de segle transcorregut en democràcia. Malgrat les reculades i els retrocessos impulsats per les forces polítiques majoritàriament proclius a fer-ne unes illes dependents... Continua ben vigent, molt més que mai, la necessitat de la lluita i la reivindicació, de l'exigència i el reclam, de la demanda i el compromís.

Les terres i els entorns de les illes Balears i Pitiüses, tota la gent que hi viu i tota l'activitat humana que s'hi desplega, continuen reclamant una atenció molt més intensa.

Sobretot, de part d'aquelles forces polítiques que han assolit el poder de representar-les, per protegir-les i fer-les avançar cap a majors nivells d'autogovern.

N'hi ha que pensam que apuntar a tenir i mantenir

institucions pròpies, objectiu irrenunciable dels nostres pobles respectius, ja no resulta una meta suficient.

Sobretot, quan el Govern, el Parlament, els Consells o els Ajuntaments, en aquest primer quart de segle democràtic, s'han convertit en el que són: unes institucions públiques que representen i gestionen, però sempre dins d'uns límits cada cop més restringits en massa a s p e c t e s .

N'hi ha que creim que hi fan falta molt més dosis d'atreviment i gosadia: Iniciatives polítiques molt més agosarades, que permetin envestir el segon quart de segle democràtic en la perspectiva d'una més sòlida llibertat i d'una més intensa solidaritat.

Sobretot, quan són forces progressistes i nacionalistes les que tenen la responsabilitat de representar i governar el conjunt d'aquest país.

N'hi ha que consideram el 29 d'octubre de 2002, com una jornada excel·lent per convidar a la reflexió col·lectiva i per renovar-ne el compromís a favor dels nostres pobles.

Estatut d'Autonomia, sí. Però sempre renovat i cada cop més refermat.

Ciutat, 27 d'octubre de 2002.

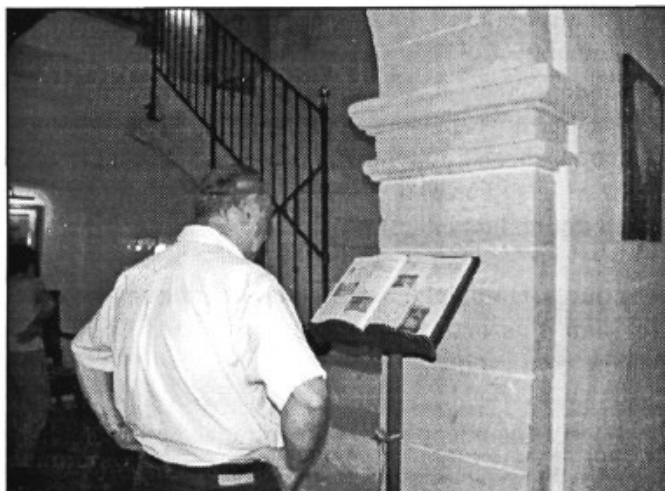
Cecili Buele i Ramis

Diputat del PSM-Entesa Nacionalista al Parlament de les Illes Balears

SON ROIG OBRE LES SEVES PORTES

El passat dia 12 d'octubre els nous amos de Son Roig presentaren als veïns de Maria el seu hotel. Hi hagué xeremies i ball de bot, així com un refresc per a tots els visitants.

A les tres imatges que us presentam hi podeu veure el matrimoni que ha arreglat les cases i les ha adaptades com hotel, una imatge de l'interior on en un faristol hi tenien la nostra revista, oberta per un reportatge que feu el nostre col·laborador Miquel Oliver i l'altre una imatge del moment del ball, feta per en Jordi Mestre, des Banc.

Sa Xerradeta a Ses Tarragones amb...

**ARNAU GALMÉS,
ENÒLEG**

N'Arnau Galmés és un vinater de Petra, té 33 anys i és de família de vinaters, de Ca'n Méc, i actualment és el president de la denominació d'Origen Pla i Llevant de Mallorca, on Maria està inclosa. Actualment és l'enòleg de les bodegues Macià Batle i de les seves pròpies, Vins Galmés i Ferrer, que està en procés de canvi i segurament per a la propera anyada ja traurà al carrer un nous productes. Ara estan acabant el celler i les vinyes, sembrades dins el terme de Maria, que ja han començat a produir.

Arnau, com són els teus inicis dins aquest món tan complex de la viticultura?

Jo vénc de família de vinaters; quan vaig acabar el batxillerat volia seguir els estudis relacionats amb l'enologia i només hi havia en aquells temps una escola a Requena, a València que els oferia i me vaig desplaçar fins allà a seguir els estudis. Aquests estudis de València, els únics de l'estat espanyol d'enologia, eren una FP de segon grau. En principi els meus objectius eren fer aquests estudis i després anar a França, més concretament a Montpellier, però quan feia segon començaren els estudis de Tarragona amb un professorat de molt de prestigi i unes instal·lacions modèliques. Aleshores hi vaig anar a fer uns exàmens d'ingrés i m'acceptaren.

Creus que és necessària la formació per poder fer un bon vi?

Sí, i tant. La formació que jo vaig rebre a Requena és una base molt sòlida, sense aquesta base no hagués tret el suc als estudis de Tarragona.

La teva formació familiar, on el món del vi hi era present, te va donar uns coneixements pràctics?

Sí, jo tenia una formació i uns coneixements que la majoria no tenien, me va ser molt profitosa la mescla de les dues coses, coneixement de camp i els estudis de Requena, amb aquest dos pilars vaig treure molt de profit dels estudis de la universitat.

Creus que aquest canvi que hi ha hagut dins el món de l'enologia, amb els nous vins, pot ser fruit de la formació acadèmica dels enòlegs?

El cas de Tarragona el podem analitzar, jo hi vaig entrar l'any 1990, fa 12 anys, i tot el boom del Priorat fa uns 8 anys que va esclatar. Alguns dels meus mestres i

Un moment de la conversa a Ses Tarragones

companys d'estudis són enòlegs de reconeguts cellers del Priorat. En aquest cas sí hi ha relació; a més els consumidors cada vegada coneixen més els vins i són més exigents.

Hi ha feina a Mallorca per a un enòleg?

De feina n'hi ha molta, a Mallorca actualment hi ha unes 21 bodegues que comercialitzen vi embotellat i en propers anys se'n muntaran unes 10 més.

I podreu viure tots?

És preocupant, perquè si tots féssim petites produccions, amb un producte de qualitat, això té futur. El problema és l'especulació i ja hi comença a haver grans empreses que s'estan introduint dins aquest món. Ara s'han sembrat més de 70 quarterades de vinya per la zona de Llucmajor, i això pot rebentar el mercat.

Si repassam un poc la història veurem que els que feien vi eren els senyors o els monjos, que eren els que tenien la saviesa i els doblers i els petits no podien arribar-hi. Actualment el món del vi és una gran inversió i els beneficis se poden recollir a llarg termini. Jo personalment fa més de 4 anys que tenc el projecte de la nostra bodega en marxa i encara no feim vi, encara no tenim ingressos i sí moltes despeses, si no fos d'altres fonts d'ingressos no podria fer realitat aquest projecte.

Ara que parlem del teu projecte, sabem que les vinyes que han d'assortir la bodega estan dins el terme de Maria, com estan?

Sí, actualment hi ha 4 quarterades i mitja de vinya que té 2 anys i preparam per sembrar-ne 4 quarterades

més. Aquestes vinyes són al camí del Reboster. Enguany ja hauríem pogut vermar una bona partida de quilos, però a la primavera vaig decidir tomar tot el raïm i donar consistència a la planta. Volem formar uns bons ceps, que ens donin un raïm de qualitat, la millor base per fer un bon vi.

Com ha anat la verema d'enguany?

Atípica, ens hem trobat amb tots els casos possibles, raïms ben ventilats i estaven totalment podrits i d'altres ben tapats de pàmpols que estaven ben sans. Ha estat un any atípic i la producció depèn de la cura de les vinyes.

Com podem qualificar l'anyada del 2002 a hores d'ara?

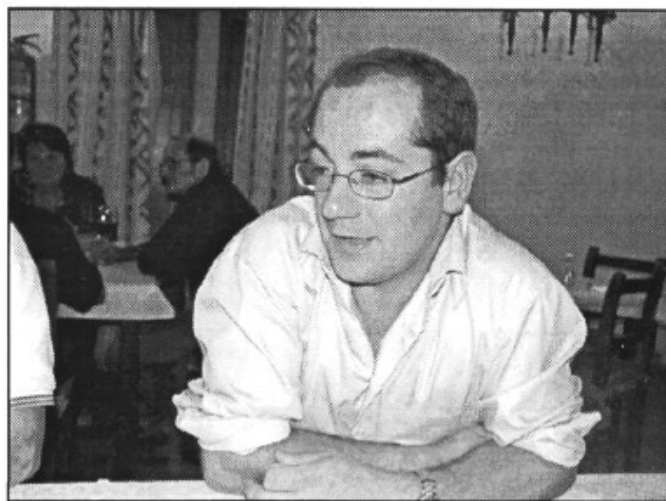
Molt irregular, hi ha hagut raïms molt bons i d'altres de molt dolent. A Macià Batlle vàrem vermar Merlot a mitjans d'octubre, quan sempre se vermava a principis de setembre, i feia 13'5 graus de verema que farà 14'5 graus en botella, aquesta ha estat una partida molt bona.

No podíem deixar de catar un Galmés i Ferrer

Canviant un poc de tema, ens pots explicar les denominacions d'origen de Mallorca, i amb què se diferencien?

Actualment hi ha dues denominacions d'origen, la de Binissalem i la del Pla i Llevant. Ara hi ha en procés la denominació Costa Nord-Serra de Tramuntana, que va des d'Andratx fins a Pollença. Les diferències entre elles són les zones que abracen i els seus reglaments, on s'especifica les varietats de raïm que poden emprar. El reglament del Consell Regulador de la DO Binissalem marca que en vins negres un 50% del raïm ha d'esser Manto Negro, un màxim d'un 30% de Cabernet Sauvignon i en els blancs un 70% ha d'esser premsal. En canvi el reglament de la DO Pla i Llevant és totalment lliure, pots fer els vins amb les varietats que vulguis.

A la DO Pla i Llevant, quin és el vi que predomina, que sigui la base dels vins en general?

Callet i Manto Negro. Però això està canviant i darrerament s'ha sembrat molt de Cabernet i Merlot i darrerament s'introdueix Sirah. És per comoditat de cultiu, un Cabernet mal cuidat treu més rendiment que un Callet amb molta de feina i dedicació.

I del tema de regar les vinyes, se poden o no se poden regar?

Això és un altre punt de polèmica. No se poden regar les vinyes, excepte que el Consell Regulador ho autoritzi en anys de molta sequera. Només se pot regar els anys de formació de la vinya, quan encara no produeix raïm. A França, Itàlia i Alemanya sí que poden regar, però a l'Estat espanyol no se pot regar.

Aquest canvi que s'ha donat dins el món del vi aquests darrers anys, ens pot demostrar que fent una feina ben feta i un producte de qualitat, la pagesia té futur?

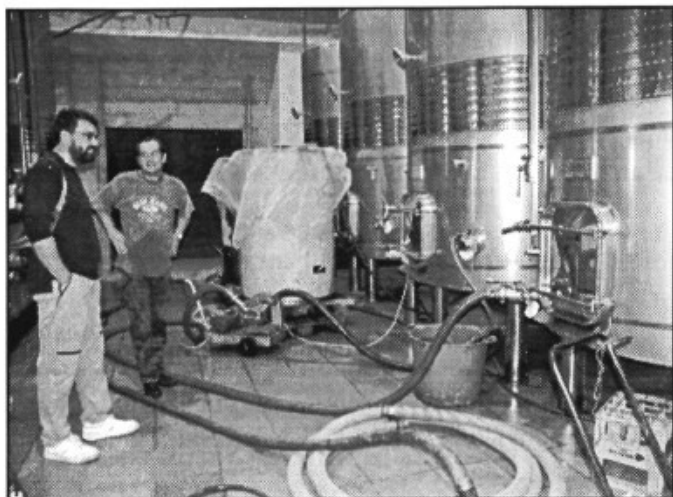
Jo crec que sí, actualment el món del vi és de les poques alternatives dins el sector agrari a Mallorca. El món del vi juntament amb l'oli són dos camins amb futur.

Un dels inconvenients de la vinya és la gran quantitat de feina manual que s'hi ha de fer, darrerament hem vist màquines de vermar, se pot treure un bon producte vermant a màquina?

Per fer un excel·lent producte s'ha de vermar a mà, però amb la màquina se poden fer vins correctes.

Suposam que hauràs sentit més d'una vegada: "Amb el preu d'un vi mallorquí, puc beure un bon Rioja"; què ens pots dir d'això?

Primer hem de pensar amb el jornal que guanya una persona que va a fer feina al camp a Mallorca en comparació amb Andalusia o altres zones d'Espanya. A Mallorca tot és molt més car que a la resta de l'estat. Si volem entrar en comparacions, això ja depèn del gust de cada un, el que si és cert és que a Mallorca de cada vegada se fan més bon vins. El futur del món del vi a Mallorca va per fer de cada vegada vins de més qualitat i competitius.

Aquests són els dipòsits nous que utilitza a la seva bodega

Ja per acabar ens pots explicar les diferències entre un vi d'anyada, criança, reserva?

Un vi d'anyada o novell és el vi del mateix any; el criança té 2 anys d'envelliment, dels quals 6 mesos com a mínim dins bóta i el resta dins botella i els reserves són 3 anys, dels quals ha d'estar un mínim de 12 mesos en bóta i la resta dins botella.

Un vi de criança, si el guardam a casa, pot esdevenir un reserva?

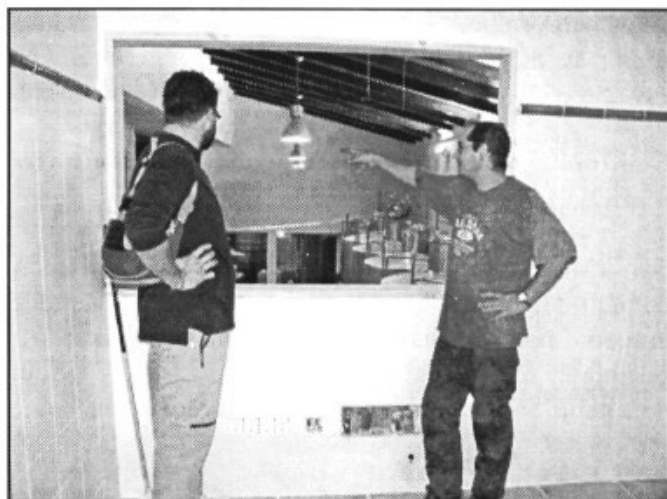
No, això és totalment fals. De totes formes actualment això està canviant i moltes bodegues fan proves depenent del raïm, de la varietat i s'estan fent vins més estructurats, amb més cos i els donen un pas de bota de 6 a 12 mesos i amb 5 o 6 mesos de botella ja els treuen al mercat, aquests vins no són criança, ni reserva. Actualment moltes de bodegues surten d'aquests corsés.

Creus que aquestes etiquetes de criança, reserva, arribaran a desaparèixer?

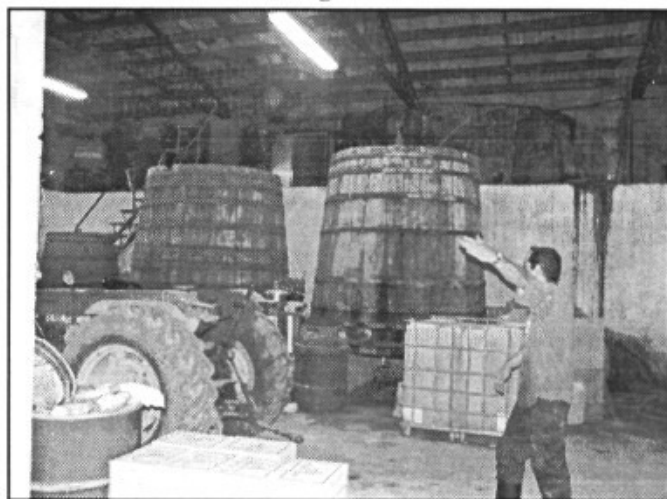
No, però cada vegada n'hi haurà manco. No se llevaran perquè hi ha un mercat que vol un vi amb l'etiqueta de criança o reserva, és un mercat que desconeix el món del vi i per quedar bé demana un criança o un reserva.

El consumidor actualment és més exigent que fa uns anys?

Sí, de cada vegada més. És un sector petit però de cada vegada coneix més els bons vins. Hem de pensar que el vi és una cosa que fa companyonia, fa tertúlia i a nivell gastronòmic a la gent de cada vegada li agrada menjar i beure millor, potser no surti tant a sopar, però en sortir vol menjar i beure bé.

Aquest serà el nou laboratori que n'Arnau ens mostra ben orgullós

Les velles botes de la bodega familiar encara en funcionament

Pa amb Ol

BAR RESTAURANT

"SES TARRAGONES"

Pa amb oli
i
Carn torrada

Carrel, Petra - Sta. Margalida Km. 0,6000 - Tel.: 971 52 53 16

SERMÓ DE NOCES A ESPERANÇA I JOAN RAMON

Sou com dos colominets
Que damunt una teulada
Restaureu embadalits
Pel sol d'aquesta trobada

Cegament enamorats
Heu viscut d'aquella flama
Per què el déu de la tendresa
És un foc que mai s'apaga

Però la vida i l'amor
Tresquen fiters cap a l'alba
Reprentent talment el sol
Un camí cada jornada

Avui amb les vostres noces
Baixau d'aquella teulada
Per cavar el fonaments
Segurs de la vostra casa

Els fonaments d'una llar
Són la pau i l'harmonia
Tot pastant el pa calent
Del treball i l'alegria

El secret dels bens casats
És saber formar parella
On cadascú és qui és
I l'amor, el sant i senya

On cadascú és que és
I la llibertat penyora
Del creixement de tot dos
Cap a l'ull de ser persona

On cadascú és qui és
Obrint del cor les finestres
Per compartir els detalls
I el sabor de cada gesta
On cadascú és que és
I l'olla de cada dia
És cuina amb respecte i seny
I amb un polsim d'ironia

On cadascú és que és
I els defectes i les manques
Ens fan portar nostra creu
De forma senzilla i mansa

On cadascú és' que és
I la tendresa petita
Fon el fred de cada nit
Guarint qualsevol ferida

Estimat Joan Ramon,
Aimada i dolça Esperança,
Que Déu augmenti la sort
Que us ha acompanyat fins ara

Envoltats per la família
Els amics i la comparsa,
Protegits pel Fusteret,
Fruïu de les benaurances

Pregau Déu que els vostres
noms
Serveixin de pauta i guia
Donau-vos felicitat
Al llarg de la vostra vida

Que aquest llumeret blau
Que significa Esperança
Guiï el present i el futur
Pel bon rumb de vostra barca

Que Joan i el foll Ramon
Enamorats del bon Mestre
Us conservin servidors
Dels pobres i l'Evangeli

Que nostra Mare de Déu
Senyora del nostre poble
Us acompanyi tot temps
Per molts d'anys i
enhorabona!

Jaume Santandreu

Maria de la Salut, 20
d'octubre de 2002

C/. Major, 113 - Tel./Fax 971 525 035 - Mòbils 679 091 509 - 615 660 932 - 07519 MARIA DE LA SALUT (Mallorca)

**CONSTRUCCIONS DE PISCINES I ALJUBS AMB
SISTEMES DE PROJECCIÓ DE FORMIGONS GUNITATS**

Piscines d'es Plà
MARIA DE LA SALUT

BULLIT DE NOTÍCIES

PREMIS MIQUEL ÀNGEL RIERA 2002

La Fundació "SA NOSTRA" ha convocat els Premis Literaris de Poesia i Narrativa Miquel Àngel Riera, el de poesia per autors menors de 30 anys i els de narrativa per a autors de qualsevol edat. La quantia dels premis serà de 1.500 i 3000 euros respectivament i la publicació de les obres premiades. El termini d'admissió d'originals acabarà dia 2 de desembre de 2002, al Centre de Cultura de "SA NOSTRA", carrer Concepció, 12, 07012 de Palma, o a qualsevol oficina de SA NOSTRA. (www.sanostra.es /tel. 971707951)

PAGAMENT D'IMPOSTOS MUNICIPALS

Els propers dies 11, 12 i 13 de novembre, membres de l'oficina de Recaptació de Tributs, es desplaçaran al nostre poble en l'objectiu de facilitar el pagament dels impostos municipals. Altres opcions que teniu són domiciliar els pagaments a un banc o anar a les oficines bancàries amb els avisos que haureu rebut aquests dies. El termini per a fer els pagaments finalitza el proper dia 30 de novembre.

FESTA DE LES VERGES

El passat dia 21 d'octubre es celebrà la festa de les Verges. I com a moltes altres bandes a l'escola ho celebraren fent bunyols que llavors serviren per a berenar. El que no hem sabut és si es cantaren serenates. Els temps moderns, amb les noves tecnologies i amb la importació de costums foranes, estan substituint la nostra cultura i costums de sempre.

LA MARE DE DÉU DE LA SALUT DE ZAMORA

Ens han fet arribar a la nostra redacció aquesta imatge de la Mare de Déu de la Salut que té un gran paregut amb la imatge de Maria, sobre tot en el vestit. Aquesta imatge es troba a la "Iglesia de la Magdalena" de Zamora. És una talla del XVII, preciosa, de característiques molt semblants a la de Maria, el vestit és

del mateix color i les arrugues també. La cara és molt semblant a la nostra encara que els atributs d'ella i del nin Jesús varien, però es una bella competidora

L'ANY MOLL

El Parlament de les Illes Balears acordà per unanimitat que l'any 2003 se celebràs l'any Francesc de Borja Moll per commemorar el centenari del naixement de l'il·lustre filòleg menorquí. Aquest, continuà l'obra de mossèn Antoni Maria Alcover i acabà el monumental Diccionari català-valencià-balear. A més, també es va fer molt popular perquè fou l'editor de les Rondaies mallorquines i qui les donà a conèixer al públic en general, els anys 60, a través de les ones de Ràdio Popular.

Seria molt interessant trobar qui va ser el corresponsal o corresponsals de Maria en el Diccionari i veure les aportacions que hi ha que fan referència al nostre poble. Així que si qualcú ho sap i ens ho diu podríem fer un bon reportatge d'això

25 ANIVERSARI DE LA GRAN MANIFESTACIÓ DEL 29 D'OCTUBRE

Dimarts dia 29 d'octubre, se celebrà a la Plaça Major de Palma, un acte que volia ser un homenatge a la

BULLIT DE NOTÍCIES

gent que feia vint-i-cinc anys que s'havia manifestat pels carrers de la capital demanant més la plena autonomia. Al crit de "Llibertat, Amnistia i Estatut d'Autonomia", foren milers els illencs que el 29 d'octubre de l'any 1977 demanaren el ple autogovern per a les nostres illes. A la concentració, s'hi aplegaren un bon grapat de mariandos que feren costat a la demanda de major poder polític i veieren la placa commemorativa que es descobrí en una paret de la Plaça Major.

L'OBRA CULTURAL BALEAR COMPLEIX 40 ANYS

Dissabte dia 26 d'octubre, a la possessió de Miramar, entre Valldemossa i Deià, l'Obra Cultural Balear, celebrà els quaranta anys de la seva existència com a entitat cívica dedicada a treballar per la llengua i la cultura d'aquest país. En terrenys vinculats a la vida i obra de Ramon Llull, es féu un homenatge als homes i dones que

Cant de la Balenguera a Miramar (Valldemossa)
fa quaranta anys fundaren l'OCB i es lliurà un diploma als associats que feia més de trenta anys que servaven fidelitats als objectius de l'entitat. L'acte fou molt emotiu i permeté veure els paratges on neix part de la nostra

història com a poble, a més de gaudir de la seva bellesa incomparable. La participació dels mariandos a l'esdeveniment fou molt nombrosa.

UNA REVISIÓ DE LES NORMES SUBSIDIÀRIES QUE GENERA POLÈMICA

El passat mes de setembre, a través del BIM, Butlletí d'Informació Municipal, sabérem que s'estava preparant una reforma de les normes subsidiàries que ha de permetre a l'Ajuntament disposar de terreny per envestir tres grans projectes: un edifici escolar unitari, edificis de protecció oficial i un polígon de serveis, fora del poble. Sembla, però, que aquesta actuació és discutida per l'oposició actual, que acusa algun membre de l'Ajuntament d'aprofitar-se de la situació. Esperem, per al bé del poble, que aquesta picabaralla, no desvirtui la possibilitat que té ara el poble d'aconseguir unes millores beneficioses per a tothom.

RENOVACIÓ DEL CONSELL ESCOLAR

Ha començat el procés per a què pares, mares i mestres participin en la renovació del Consell Escolar del Col·legi Públic Antoni Monjo. Així pares i mares han d'elegir 3 representants i els mestres 2. Fins dia 15 de novembre hi ha temps per presentar candidatures i les eleccions tindran lloc el dia 3 de desembre.

TAST DE PRODUCTES BALEARS A L'ESCOLA

La Conselleria d'Agricultura i Pesca ha iniciat una campanya per donar a conèixer a la població escolar de les Illes, les característiques sensorials i organolèptiques dels productes alimentaris més significatius de la nostra Comunitat Autònoma, per tal que els alumnes aprenguin a apreciar-los i a diferenciar-los convenientment de la resta de productes similars que es troben en el mercat. Per això els alumnes de cinquè i sisè faran unes activitats prèvies i el proper dia 18 de novembre faran un tast amb professorat adient a l'escola. Els productes que es treballaran seran l'ametlla, l'oli, el formatge i la sobrassada.

I CONCURS DE DANSA CLÀSSICA PER A JOVES BALLARINS

Aquest va adreçat a Joves Ballarins i ballarines nascuts entre l'1 de gener de 1982 i el 31 de Desembre de 1986 de qualsevol nacionalitat i tindrà lloc al Teatre d'Artà els dies 31 de gener i 1 de febrer de 2003. El termini d'inscripcions finalitzarà el 10 de gener del 2003. El reglament i els fulls d'inscripció del **I CONCURS DE DANSA CLÀSSICA PER A JOVES BALLARINS** són a disposició de tots els interessats/des a: **LAIXA** dansa i moviment Associació per a la difusió de la dansa Illes Balears Casal d'Entitats de Mallorca -Centre Cultural de la Misericòrdia- Plaça de l'Hospital, 4 07012 Palma LAIXA@ono.com

DEMOGRAFIA

En Joan Julià Ferriol, la notícia del seu naixement la donarem el mes passat i ara publicam la foto

JA L'HAN FETA:

En Joan Ramón Andreu Feliu i n'Esperança Bergas Ramón es casaren el passat dia 20 d'octubre a l'església parroquial de Maria de la Salut. Oficià la cerimònia, mossèn Jaume Santandreu Sureda.

N'Antoni Martínez Fontanillas i na Francesca Pons Pastor es casaren a l'església parroquial de Maria de la Salut, el passat dia 26 d'octubre.

Que el vostre amor no acabi mai.

TELÈFONS D'INTERÈS:

AJUNTAMENT	971525002 (FAX) 971525194
BIBLIOTECA	971525688
UNITAT SANITÀRIA (cita prèvia)	971525594
APOTECARIA	971525020
ESCOLA DE DALT (telèfon i fax)	971525083
ESCOLA DE BAIX	971525252
LOCAL TERCERA EDAT	971525564
PARRÒQUIA	971525033
GESA INCA: AVARIES	971880077
BOMBERS	
085	

HOSPITAL MANACOR Informació	971847000
Urgències	971847060
Cita Prèvia	971847100

AMBULATORI D'INCA	971502850
-------------------	-----------

URGÈNCIES A TOTA L'ILLA

061

SON DURETA (Centralita)	971175000
AMBULÀNCIES S.S. (Inca)	971502850
AMBULÀNCIES	971200362
RECAPTACIÓ TRIBUTS CAIB (Inca)	971505901
ADMINISTRACIÓ D'HISENDA (Inca)	971505150

HORARIS:

AJUNTAMENT:

de 8'30 a 15 hores.

APOTECARIA:

Matí: 9 a 13 hores.

Horabaixa: 16'30 a 20'30 hores.

UNITAT SANITÀRIA:

de 9 a 15 hores.

BIBLIOTECA:

Dilluns i dimecres: de 16 a 18 hores.

Dimarts, dijous i divendres: de 16 a 19 hores.

LÍNIA MARIA-PALMA:

Sortides Maria: 8 i 15 hores. (15 h. Dissabtes no, Festius sí)

Sortides Palma: 13 (dissabtes, 14 h) i 19 hores. (Festius, 19,15 hores)

LÍNIA INCA-MANACOR:

Cap a Manacor: 12'30 i 19'55 hores.

Cap a Inca: 9'40 i 18'50 hores

LÍNIA MARIA-HOSPITAL-MANACOR:

(De dilluns a divendres)

Sortides Maria: 7'55, 10'30 i 14'45 hores

Sortides Manacor: 11'05, 13'35 i 18 hores

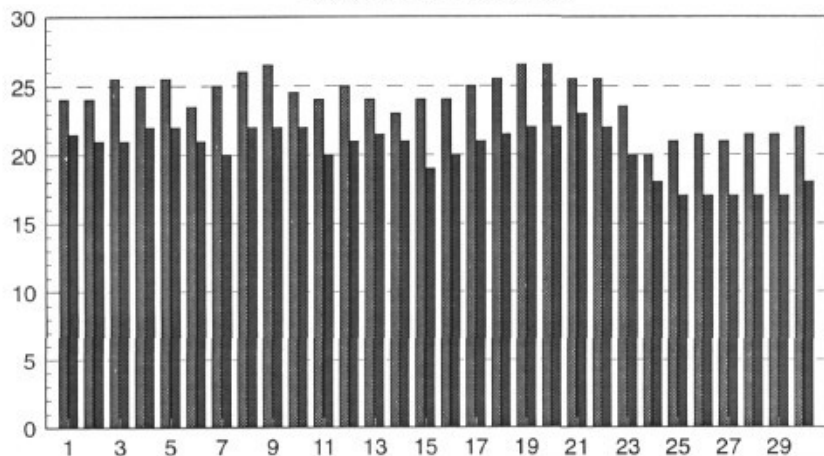
PUNT D'ATENCIÓ CONTINUADA DE SINEU:

Carrer Ponent, número 3.

- Per demanar hora al servei de Pediatria heu de cridar de 8 a 14 hores al855043
- Per urgències, a partir de les 15 hores heu de cridar al520292
- Preparació pel part, postpart, control de gestació i informació sobre anticonceptius heu de cridar al236624

El temps

■ MAXIMES ■ MINIMES

PLUVIOMETRIA

Dia 6 4 l.
Dia 13 2 l.
Dia 23 2 l.

TOTAL: 8 LITRES

Temperatura Màxima
26,5° C (Dies 9, 19 i

20)

Temperatura Mínima
17° C (Del 25 al 29)

Temperatura Mitjana
22,2° C

Mitjana Màximes
24° C

Mitjana Mínimes
20,3° C

De Viatge, amb *Viatges Martel*

Viatges Martel sortejarà un viatge per a dues persones, entre totes les fotografies recents de viatges publicades a Fent Carrerany al llarg del 2002.

15.- En Joan Sabater, Na Margalida Mas, na Catalina Ribas i n'Antoni Font, a la plaça de l'Obradoiro, al quilòmetre 0, després de caminar 210 km, del camí de Santiago, del 24 de setembre al 5 d'octubre

IMMOBILIÀRIC
LLUC MATAS

"Venga a descobrir un paraíso"
Kommen Sie, finden Sie Ihr paradís

Plaça des Pou, 17
07519 Maria de la Salut (Mallorca)

Tel. 971 52 50 70
Fax 971 52 57 73
Mòbil 679 90 57 94

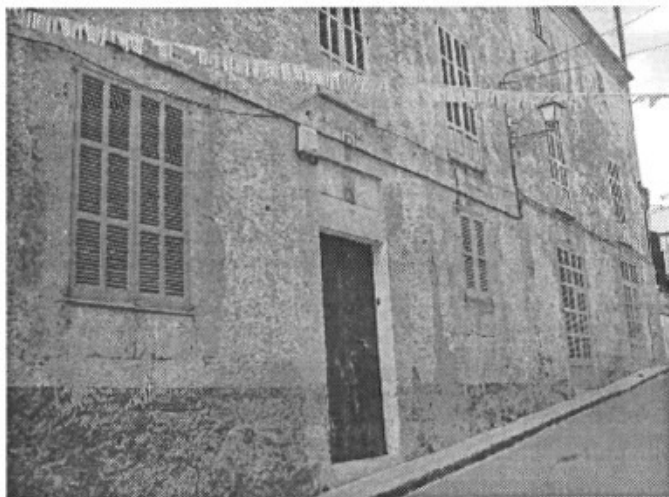
APROXIMACIÓ A LA HISTÒRIA DEL CONVENT DE LES MONGES FRANCISCANES (1857-2002)

Bartomeu Pastor Sureda

Una volta que Maria aconseguí la independència de Santa Margalida l'any 1836, i davant el creixement demogràfic del poble que ja arribava als 1200 pobladors, s'havien palesat unes necessitats que podrien ésser cobertes per una congregació religiosa com l'educació primària, la sanitat, assistència als malalts, manteniment de la vicaria...

Si bé al primer terç de segle ja existia al municipi una escola d'Instrucció Primària ubicada al carrer de Sant Miquel, en l'actualitat Local de la Tercera Edat, amb l'arribada de les monges, l'educació podria iniciar-se des

Façana de Ca Ses Monges, al carrer de Sant Miquel

de més petits.

Així dia 4 d'octubre de l'any 1857, un any després que mossèn Gabriel Maria Ribas de Pina i la seva germana sor Concepció de Sant Josep fundassin la Congregació a Pina, arribaren a Maria un grup de monges per a fundar un convent. Es tractava del sisè convent de la Congregació. Aleshores era vicari del poble Gaspar Perelló. El nom imposat a la casa convent fou el de Santa Margalida de Cortona. Per tant, l'octubre d'enguany (any 2002) es compleixen 145 anys de l'arribada de les monges al poble de Maria.

Les fundadores van ser sor Llúcia Sorell, presidenta, i sor Lluïsa Maria Crespí. Entrà en el convent Magdalena Torrandell de Muro que rebé el nom de sor Isabel d'Hongria.

D'arribada, i, sense casa pròpia, habitaren provisionalment una casa al carrer del Pou, propietat de

Capella de Ca Ses Monges, utilitzada com a sala d'exposicions durant la darrera fira

Miquel Pastor a qui l'Ajuntament pagava el lloguer. Uns anys més tard es traslladaren al carrer de ses Corbades, a una casa propietat de Joan Vidal.

L'any 1872 ingressà a la Comunitat una marianda, Francesca Anna Mestre Font que donà a la Congregació una casa al carrer de Sant Miquel, meitat de l'actual convent que confronta des del carrer amb "sa barrera", ja que l'actual edifici és el resultat d'una reagrupació posterior de dues cases.

Així, dia 28 de juny de l'any 1872 el Pare Visitador Bernat Salas imposà l'hàbit a Francesca Anna Mestre Font que canvià el nom pel de sor Andrea Maria, coneguda al poble com a sor Andrea.

Posteriorment, dia 2 d'agost de 1885 va ser beneïda la Capella del Convent, que es reformaria l'any 1920 amb la unificació de les dues cases. L'Oratori actual va ser beneït dia 9 de juny de 1948.

Quan dia 15 de novembre de l'any 1892 va morir sor Andrea (Francesca Anna Mestre Font) deixà en testament la casa, ja Convent aleshores, a les monges Filles de la Misericòrdia Terciàries de sant Francesc d'Asís. Aquesta casa estava gravada amb alou en favor de Vicenç Safortesa i Morro, Ferrer de sant Jordi, comte de Santa Maria de Formiguera, hereu del comte Mal. A més també pagava un cens anual de 5 pessetes i 85 cèntims, cada dia 31 d'agost, que cobraven els hereus d'Antoni Perelló i Ginard de Petra.

A més sor Andrea posseïa altres béns al terme municipal:

- a) 185 destres, terra de conreu i figueres a ses Rotes de Davant s'Arraval (1 quartó es divideix en 100 destres).

- b) 1 quartó al Camp d'en Jordà, alou del comte de Formiguera i cens de 3 pessetes anuals pagadores dia primer d'agost.
- c) 189 destres a Davant s'Arraval o sa Comuna.
- d) 105 destres a son Frontera o Sèquia Reial.

Aquestes quatre propietats les deixà en testament a les germanes Bàrbara, Francesca Anna i Eulàlia Mas Mestre.

A l'acceptació de l'herència, i en representació de les Germanes franciscanes i de l'Ajuntament, hi era present el secretari Gaspar Perelló Nadal.

L'any 1891, la casa del costat, posteriorment convertida en escola, havia estat venuda per Gabriel Ramis i Vanrell a Joan Bergas i Roig. Aquest darrer la vendrà l'any 1898 a la Reverenda sor Josefa Jesús de la Misericòrdia (Coloma Rigo i Riera) i es convertirà en part del convent, però com a escoles. Es tracta de la casa, avui unificada en una sola amb el convent, que fa partió amb el local de la Tercera Edat (primeres escoles de Maria i posteriorment Casa de la Vila).

Les religioses del convent, com a tots els pobles de l'Illa, es dedicaven a l'ensenyament dels més menuts ("costura"), a l'atenció dels malalts, menesters sanitaris, manteniment de l'Església...

Molts encara recorden com de petits anaren a "costura" a ca ses monges o a portar-les algun present

Aules de "custura" que donen al pati interior

de les matances o d'alguna primera comunió, noces o festa familiar... Elles acostumaven tenir alguna llepolia, com els "conillets" de pasta, per alegrar els nins i nines.

L'edifici.

Es tracta de l'agrupament de dues cases, dels segles XVI-XVII i reformes posteriors, que respectaren la separació a l'interior entre convent i escoles. En canvi a l'exterior troba un parament unificat si bé

encara es destria molt bé la separació. Es tracta d'una façana modificada feta de pedra, argila i morter, aterracada.

El fet que la façana no sigui de pedra vista és segurament per la desigualtat de la pedra, així com llur orientació al nord.

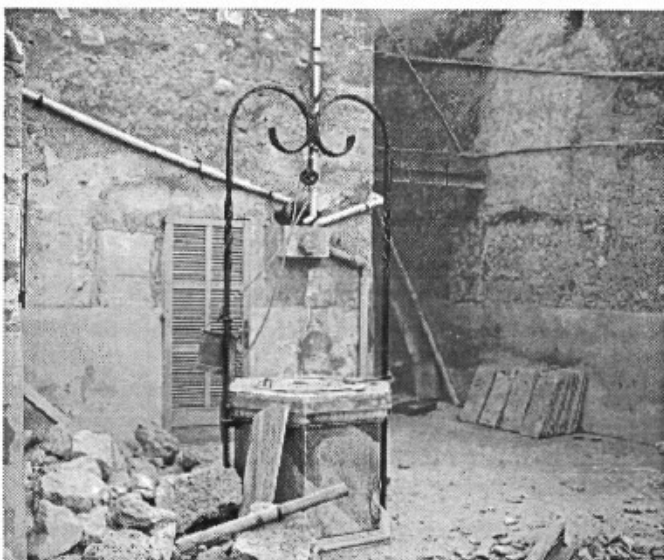
Destaca la simetria en la distribució de les obertures de la façana, remarcades per peces de marès. El portal principal és de llinda. Els dos portals anteriors eren de volta. El coll de cisterna posterior té moltes semblances amb el que hi ha al jardinet de davant el "portal de les dones" de l'Església.

El carrer de Sant Miquel és un dels eixos més antics del casc urbà. La part esquerra (ca ses monges) del carrer ja està documentada al segle XV, si bé amb cases aïllades. La part dreta, formava part de la illa de **ses quintanes** comprat pels elects del poble al segle XVIII al comte de Formiguera i posteriorment convertit en trasts i cases. Aquest carrer enllaçava **ses Corbades** amb la **plaça de Dalt**.

El carrer de sant Miquel, així com quasi totes les terres del terme actual estaven integrades dins la **senyoria territorial** o **jurisdiccional** del comte de Formiguera fins a les lleis desvinculadores del segle XIX.

Amb la compra per part de l'Ajuntament d'aquest edifici s'interrompen cent quaranta anys de la presència de les religioses franciscanes al poble. Per això volem proposar a la Casa de la Vila que per a dates properes, i, conjuntament amb les religioses, es pugui dur a terme una exposició de material gràfic, documental ...referent a l'estada de les religioses al nostre poble.

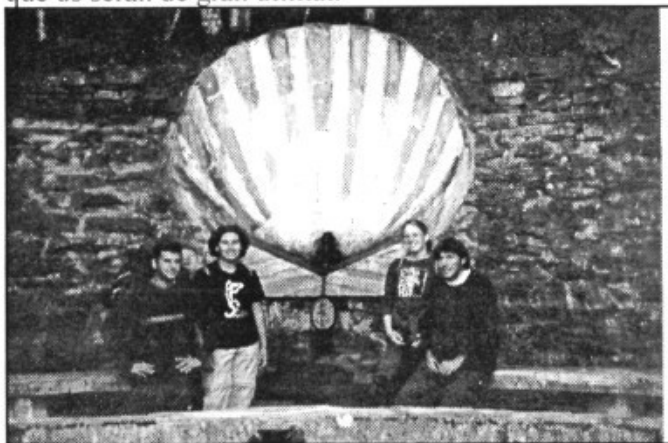
Ara, només ens resta confiar i desitjar que els tècnics, picapedrers i menestrals restaurin acuradament l'edifici perquè el poble pugui gaudir d'uns nous espais per a la cultura i lleure.

La cisterna del pati interior amb els enderrocs delo començament de les obres.

CAMÍ DE SANTIAGO

Dia 24 de setembre, després de viatjar amb avió fins a Madrid i sis hores de tren fins a Ponferrada (Província de Lleó), quatre mariandos es convertiren en pelegrins. La nostra meta era arribar a Santiago i ens separaven 210 Km. Foren 10 dies de caminar, durant els quals gaudirem molt del paisatge, de l'ambient, dels poblets... Tot i el cansament és un viatge que val molt la pena i que us recomanem, així que aquí van una sèrie de bons consells que us seran de gran utilitat.

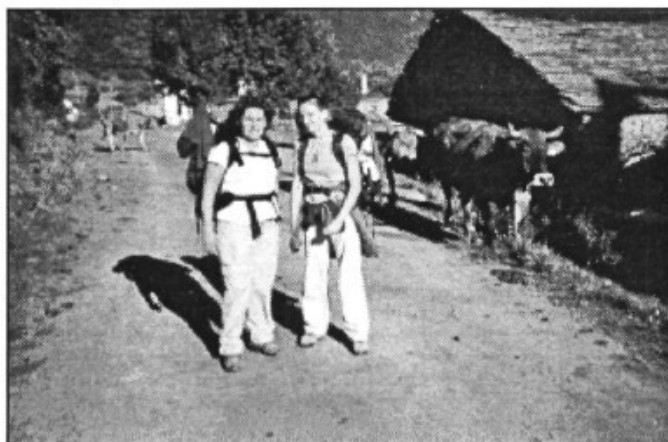

Després de caminar molt s'agraeix trobar una font com aquesta i poder beure aigua ben fresca

Consells per si un dia vos animeu a partir:

Primer i més important: el pes de la motxilla no ha de ser superior al 10% del vostre pes i mai ha de superar els 9 kg. Basta dur a la motxilla: sac (que pesi poc), 1 muda de recanvi, unes xancles (per descansar els peus), una tovallola petita, una pastilla de sabó (per rentar la roba) i poca cosa més.

Segon: sabates i calcetins de bona qualitat i mai les estreneu per allà.

Típic paisatge del camí. Encara que no ho sembli són inofensives

Tercer: només han de partir els que estiguin decidits a patir una mica i no queixar-se. Algú que remuga pot amargar el viatge als seus companys.

Quart: a la localitat des d'on partiu heu d'anar a cercar la credencial (certificat que demostra que sou pelegrins) i l'heu de segellar cada dia a l'alberg o altres llocs. Quan arribeu a Santiago podeu anar a cercar la "Compostelana" que acredita que heu fet més de 100 km a peu i un donen la benvinguda com a pelegrí.

Al poble d'O Cebreiro al punt més alt al qual pujarem

Cinquè: al camí trobareu moltes persones, cadascú amb històries interessants per contar. Deixeu-vos encisar pel que us conten. El camí és un bon lloc per fer bones amistats.

Sisè: els albergs son gratuïts i solen estar en bones condicions però si us costa dormir, millor emportar-vos taps per les orelles.

Setè: pel menjar no us heu de preocupar. Després d'una bona caminada trobareu molts llocs on fan menús amb bo i abundant menjar i a molt bon preu. Cal destacar la vedella, el marisc i la "tarta" de Santiago.

Vuitè: en arribar a Santiago, visitau la catedral i gaudiu del "Ribeiro", del marisc, i de la gresca de la nit de Santiago.

Ànims i en arribar ja ens contareu que tal la vostra experiència: el camí sempre és el mateix i Santiago no es mou, però la gent canvia. Mai és viu de la mateixa manera!!!

Toni Font, Joan Sabater, Catalina Ribas i Margalida Mas

Amb un grup de peregrins que havíem conegut pel camí

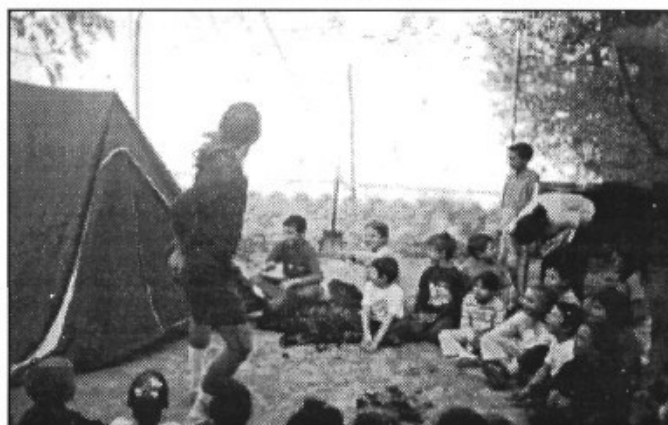
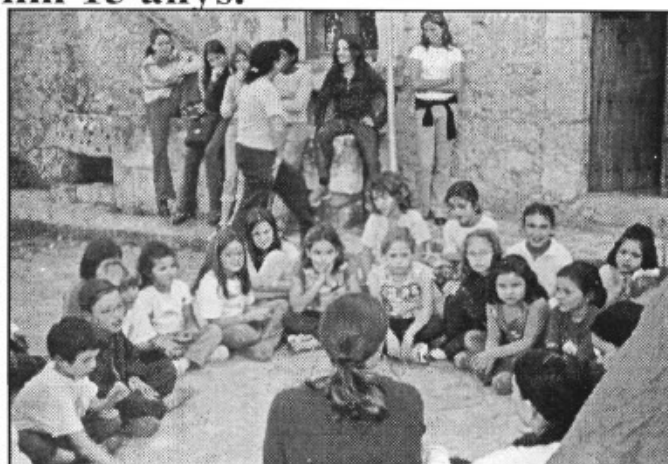
Una altre any ha començat l'esplai, però aquest any és diferent perquè complim 15 anys.

Ja fa 15 anys que un grup de gent va començar a fer feina pels nins del nostre poble. Durant aquest temps han passat uns vuitanta monitors i monitores que han fet possible que això anàs cap endavant. Per aquest motiu passat dissabte 12 d'octubre es va fer un sopar on s'intentà arreplegar tots aquests monitors. Dels vuitanta, n'assistiren una cinquantena. Els monitors actuals els proposaren una sèrie d'activitats per poder celebrar aquest aniversari i a més se n'hi afegiren d'altres, que es podran dur a terme amb l'ajuda de tots. Es proposà fer una exposició de fotografies, una festa de monitors on es convidarien tots els monitors dels grups d'esplai de Mallorca. Ja més a l'estiu, una festa per a tots els nins i nines del nostre poble; també hi ha la idea de fer una revista contant anècdotes que han passat a l'esplai i un poc la història i es vol gravar un CD on hi haurà les cançons que s'han anat fent any a any (nadales, mostra de la cançó...) Esperam que es puguin dur totes a terme, però sinó farem el que podrem.

El curs d'enguany, com anteriorment ja havíem dit, va començar a principis d'octubre, hi ha un total de 50 nins i 6 monitors.

Volem comunicar que si hi ha gent amb ganes de passar-s'ho bé i es vol fer monitor que té les portes obertes.

Us saludem els monitors d'Es Rebrot.

LA TERRA I ELS SEUS FRUITS

-Apunts de la Vida Pageda-

ELS EMPELTS

El món dels empelts és un món curiós, màgic, emocionant i alhora necessari, que molta de gent mira amb recel i por, i no hauria d'ésser així, tothom pot fer un empelt!. La millor manera d'aprendre a fer empelts és provant-ho, la teoria és bona d'aprendre, però la pràctica... sols s'aprèn fent empelts, sense por, i si no aferra va de franc!

Quan hem de fer un empelt?

Un empelt el podem fer a un bordall, perquè ens doni fruit o per canviar la varietat a un determinat fruïter, perquè no ens agrada o per millorar l'espècie.

Hi ha dues èpoques per fer empelts, l'hivern i l'estiu. A l'hivern empeltarem els arbres que estan en període de repòs vegetatiu i farem els empelts de llenya o d'estaca. A l'estiu farem empelts als arbres de fulla perenne, que és quan estan en període vegetatiu, i farem els empelts de pell, d'escutet o placa.

Avui ens centrarem en els empelts que podem fer al llarg d'aquests propers mesos, els empelts d'estaca o llengua i els de cap xapat. Aquests empelts les farem al arbres que no tenen fulla, que estan adormits.

Què s'ha de tenir en compte a l'hora de fer un empelt

El primer factor que hem de tenir en compte és que la muda que volem empeltar ha d'estar adormida, si el patró ja ha començat a treure no té importància, però la muda ha d'estar adormida.

Un altre punt molt important és que el patró sia compatible amb la varietat, com a regla general hem de diferenciar els arbres de PINYOL (ametller, prunera, albercoquer, cirerer i melicotoner) amb els de LLAVOR (pomera, perera, codonyer, nisprer, nesplera, atzarola, etc.), **mai podem fer un empelt d'un arbre de llavor damunt un peu de pinyol i viceversa.**

L'alzina, la figuera, el garrover, els pins i els ginjolers només se poden empeltar damunt ells mateixos.

Aquesta taula que segueix pot ser orientativa sobre les compatibilitats dels patrons i les varietats de pinyol. El pròxim mes parlarem de les varietats de llavor, com fer un empelt i d'altres noves relacionades amb el tema.

Per entendre la taula, a la columna de l'esquerra hi trobareu els patrons on podem fer els empelts de les varietats de pinyol. Potser que qualcú hagi fet empelts sobre diferents patrons, però les

compatibilitats descrites aquí són la manera que millor aferrarà la muda i més bon resultat ens donarà, més vida al nou arbre i millor fruita, que és el que tots cercam.

Veureu que l'albercoquer damunt peu d'ametller duu un interrogant, per donar el màxim de rendiment aquest empelt l'hem de fer amb peu pot de

prunera japonesa (les que fan prunes rodones). Això vol dir que damunt l'ametller hi feim un empelt de prunera i a sobre la prunera la varietat d'albercoquer que volem.

Molts d'aquests patrons no són silvestres, però qualsevol viverista els vos subministrarà.

VARIETAT	AMETLLER	ALBERCOQUER	CIRERER	PRUNERA
MELICOTONER.				
PATRO/PEU				
AMETLLER	X	X??	X	X
ALBERCOQUER	X	X	X	X
PRUNUS AVIUM			X	
SANTA LLUCIA			X	
MIRABOLÀ			X	
SANT JULIÀ			X	X
PRUNA MARIANA	X	X	X	
FRANC MELICOT	X	X	X	X
HÍBRID				
AMETL. .x MELICOT.		X		X X
ARANYONER	X		X	

FEINES I COSTUMS DEL MES DE NOVEMBRE

Encara no ha arribat el fred, però a hores d'ara ja hauríem d'anar abrigats. Ja ens han canviat l'hora i els horabaixes són curts, però als matins el sol surt ben prest. Malgrat les temperatures diurnes són altes, els vespres fa humitat i fredor. Esperem que aquest mes de novembre no comenci com l'any passat, que tots recordam encara les ventades del dia 11 de novembre i els seus efectes.

Encara que no ha arribat el fred els arbres ja comencen a perdre la fulla i arriba l'hora d'exsecallar-los, dels arbres de fulla perenne podem exsecallar els garrovers. Si heu de sembrar arbres, podeu començar a fer els clots i en arribar el fred les podrem sembrar.

També arriba l'hora d'acabar de preparar la terra per començar a sembrar a finals de mes: faves, blat, xeixa, civada i ordi.

També haurem de començar a preparar per fer les matances, que ja és hora de fer botifarrons i sobrassades, torrar un tros de xulla, llom i esclatassangs si en trobau, sempre acompanyats d'un bon tassò de vi.

Ja que parlem d'esclatassangs, malgrat les pluges d'estiu, diuen que n'hi ha pocs, ja que les garrigues són eixutes. Els caçadors també és queixen que enguany arriben pocs tords.

Podem endolcir el mes menjant bunyols i moniatos torrats i podem començar a torrar els primers bessons d'ametlla, dels que heu espolsat aquest estiu.

CARRERANY ESPORTIU

CAMPIONAT DE MALLORCA INDIVIDUAL

El Club d'Escacs de Maria està organitzant per segona vegada en la seva història el Campionat de Mallorca Individual, coincidint amb el 25 aniversari del Club. La primera vegada fou l'any 1993 on jugaren totes les categories juntes. Aquest any el torneig es disputa per sistema suís a 8 rondes, els dissabtes dies 19, 26 d'octubre, 2, 9, 16, 23 i 30 de novembre i 7 de desembre, a les 17,00h al locals dels carrer Sant Miquel, 11, cedits per l'Ajuntament.

Els jugadors estan separats per les diferents categories individuals: preferent, primera, segona i tercera. A preferent és l'única categoria que no hi ha representació del nostre poble, ja que l'únic jugador de preferent de Maria, en Jeroni Bergas, actua com a àrbitre principal. En aquesta categoria només hi ha inscrits dinou jugadors, per aquest motiu es juga a 7 rondes. A la categoria de primera d'un total de trenta jugador, en Gaspar Mas és l'únic representant del club. El grup de la categoria de

segona esta format per trenta nou jugadors, dels qual quatre son de Maria: Miquel Ferriol Bergas, Antoni Ballester Cladera, Monserrate Munar Munar i Miquel Mascaró Pastor. En la categoria de Tercera tenim una representació de set jugadors: Pere Antoni Buñola Oliver, Bàrbara Aina Ferriol Galmés, Joan Miquel Ferriol Galmés, Pedro Ferriol Portells, Álvaro Martínez Marín, Martí Ramis Pons i Guillem Payeras Ribot (federat amb un equip de Palma), d'un total de setanta-sis jugadors. Sumant les quatre categories són 164 el jugadors que participen en aquest Campionat.

Els resultats dels nostres representants després de les tres primeres rondes són molt variats. Destaca la baixa forma d'en Gaspar Mas amb unes taules en les tres partides. Molt millors són els resultats en les altres categories. A Segona destaquen el 2.5 punts d'Antoni Ballester i els 2 punts d'en Miquel Ferriol i a tercera en Pere Antoni Buñola i en Guillem Payeras estan en les primeres posicions amb 2.5 punt.

VOLTA INTERNACIONAL MENORCA. SET 02

Els dies 18, 19 i 20 d'octubre es va celebrar la II Volta Internacional a Menorca i on hi participà per primera vegada el nostre Club Ciclista Maria de la Salut.

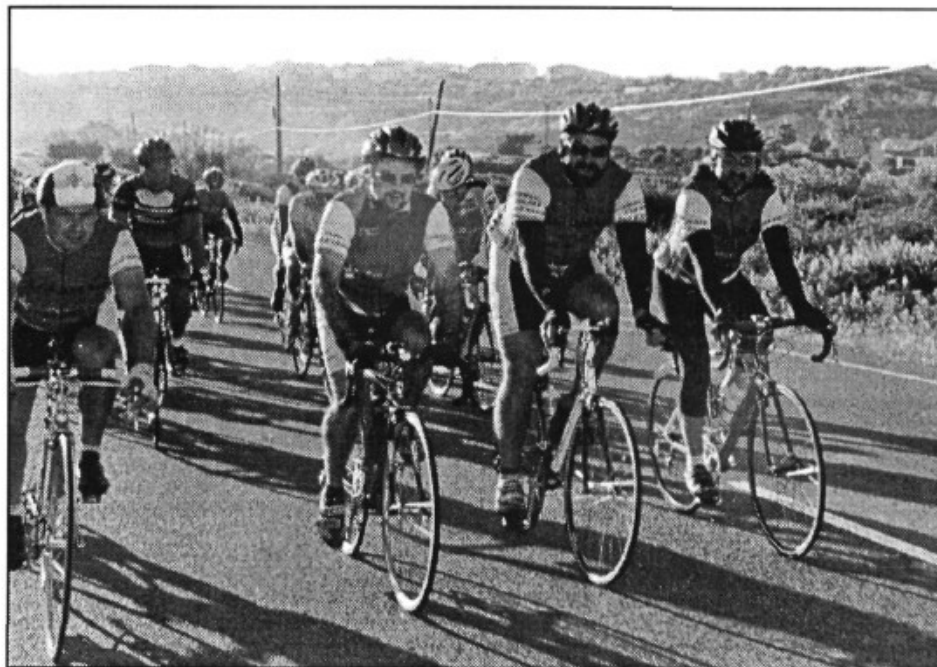
Divendres 18, va ser la sortida, a les 15.00 des del Carrer Nou; totes les bicicletes estaven preparades per posar dins la furgoneta que en Joan Estarellas (AGUAMAR) havia previst.

Ens trobarem a Alcúdia a les 16.00, tots els que veníem de Palma i els que havien sortit de Maria. En Pep Ferriol (VIATGES MARTEL) va arreglar la part del viatge, tragué les targes d'embarcament i a les 17.00 amb el vaixell d'ISCOMAR sortí cap a Ciutadella. Molt bona mar vàrem tenir durant la travessia. Arribarem damunt les 20.00, allà ens esperava el pare d'un dels corredors que per les festes de Maria participà a les carreres, per acompanyar-nos fins a Maó. Recollírem els dorsals, ens férem fotos amb Claudio Chiapucci, corredor molt important de l'era de Indurain, i ens dirigírem cap a l'Hotel Capri. Distribució de les habitacions i cap a sopar. Una vegada sopat, ganes havia de anar a dormir, l'endemà a les 7, diana.

Dissabte dia 19, a les 07.45

ens trobarem al restaurant de l'hotel, una bona berenada i amb els nervis de prendre part a una gran cursa ciclista, ens dirigírem a la plaça davant l'Ajuntament de Maó per signar el full d'inscripció, ens trobarem amb molta de gent coneguda de Mallorca, concretament de Sineu, Lloret, Muro....

A les 09.00 es donar la sortida, hi havia 255 corredors inscrits. Els quilòmetres prevists eren de 102, passant per Es Castell, Sant Lluís, Sant Climent, Es Migjorn Gran, Urbanització Sant Tomàs, aquí avituallament i reagrupament. Continuació cap a Ferreries,

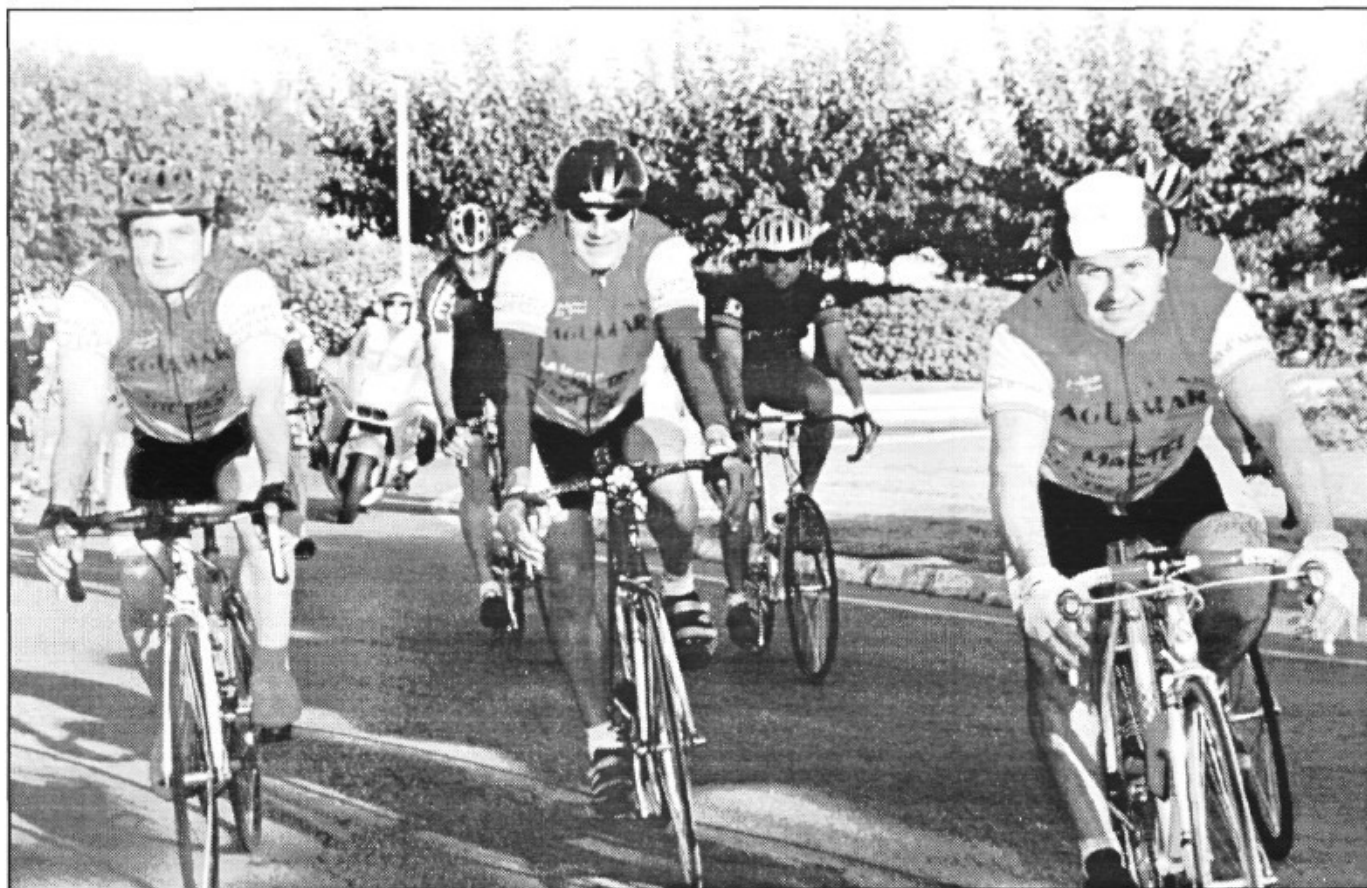
va ser gros. Uns pujaren, altres ho provaren i altres quedaren a baix... A les 12.00 tornàvem ser a Maó. Una vegada dutxats, relaxats, tots els participants es dirigiren cap al recinte ferial on hi havia preparat un bon dinar per tornar posar a punt els nostres músculs. Entre corredors i acompanyants s'ajuntaren unes 500 persones. Tots els participants vàrem rebre una record de l'estada a Menorca. Una vegada acabat el dinar, agafàrem les furgonetes i cap a Ciutadella. Recorreguérem a peu tot el centre i el port. A les 20.30 agafàrem el vaixell d'ISCOMAR i cap a Alcúdia. A les 23.30 arribada, uns cap a Maria i altres cap a Palma.

Tres dies agradables, bona companyonia, molt bon humor i una experiència inoblidable. El 14 que hi participàrem vàrem ser: Miquel Morey, Pep Ferriol, Miquel Perelló, Toni Gelabert, Toni Mulet, Toni Castelló, Joan Mas, Joan Gelabert, Pere Ferriol, Miquel Ferriol, Nadal Ferriol, Xisco Florit, Pep Sabater i Joan Estarellas.

En les tres imatges que il·lustren el reportatge, hi podeu veure diferents corredors de l'equip Ciclista de Maria, en moments diferents de la Volta Internacional a Menorca

PEP FERRIOL TORELLÓ

FEIM CARRERANY

EXCURSIÓ DE SÓLLER AL REFUGI DE MULETA

La propera excursió que tenim preparada la farem el proper dia 1 de desembre.

També hi anirem amb cotxes particulars com la passada i també hi haurà dinar encara que les places per aquest estan limitades.

Partirem de Maria a les 8 hores del matí, per poder arribar a Sóller devers les 9. Allà deixarem els cotxes i caminant partirem cap a Deià. En arribar a l'oratori de Castelló, girarem cap a l'esquerra per seguir la ruta de pedra en sec que ens durà fins el refugi de Muleta, que està vora el far del Port de Sóller. La caminada serà d'unes 4 hores.

Allà a les 13 hores, tendrem el dinar.

Després d'un merescut descans, seguirem la volta, baixant cap a port de Sóller. Si fa bon temps i si sou valents, podreu nedar.

Allà agafarem el tramvia que ens tornarà a Sóller per recollir els cotxes.

Hi haurà un sol lloc per apuntar-vos pel dinar que serà a l'Ajuntament. El preu és de 8 euros. En haver-se cobert les places de menú, ja sabeu que haureu de dur dinar

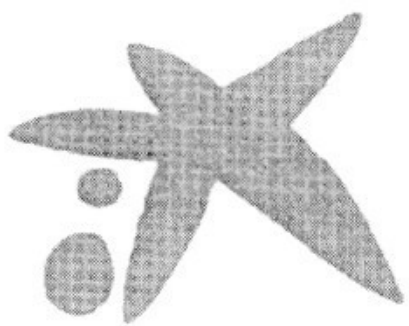
Per apuntar-se: A l'ajuntament fins dia 25 de novembre.

Preu: 8 euros si heu de dinar, res si el duis

Hora:: 8 hores.

Lloc: Plaça des Pou

Dia: 1 de desembre

"la Caixa"

OFICINA DE MARIA DE LA SALUT

El proper divendres dia 22 de Novembre, es farà el sopar anual a benefici de "Associació Espanyola Contra el Càncer" organitzada per la Junta Local de Maria de la Salut.

Lloc: Restaurant Ses Torres (Ariany)

Hora : 20'30 h.

Preu: 20 euros (Rifa inclosa)

Per comprar tiquets: qualsevol membre de la Junta Local de Maria.

Esperam la vostra col·laboració